

Kansalliskirjaston johtokunnan kokous 2/2023

13.6.2023

Kansalliskirjaston johtokunnan kokous 2/2023

Aika	tiistai 13.6.2023 klo 13.18–14.50
Paikka	Kansalliskirjasto, Collan-huone (etäosallistumismahdollisuus)
Kutsutut	Puheenjohtaja, vararehtori Hanna Snellman (~~Antti Räsänen~~)

Jäsenet (varajäsen):

kulttuuriasiainneuvos Leena Aaltonen (~~Katariina Simonen~~)
tietopalvelupäällikkö Mira Juppi (~~Pekka Uotila~~)
kirjastonhoitaja Virva Suvitie, varapuheenjohtaja (Heli Kautonen)
kirjastopalvelujen johtaja Katri Vänttinen (Asko Autio), etänä
johtaja Pekka Olsbo (~~Anne Lehto~~)
dekaani Johanna Niemi (~~Johanna Mäkelä~~), etänä
professori Kai Mikkonen (~~Jukka Kortti~~)
tietoasiantuntija Jussi-Pekka Hakkarainen (~~Maria Virtanen~~)
opiskelija Axel Ojala (Petteri Laine)
apulaisjohtaja Mervi Leino Niemelä (Päivi Happonen)
kirjailija Virpi Hämeen-Anttila (Päivi Kosonen)
kehityspäällikkö Kimmo Koivunen (~~Panu Nykänen~~)

Kansalliskirjaston esittelijät ja pysyvät asiantuntijat:

ylikirjastonhoitaja Kimmo Tuominen
apulaisjohtaja Liisa Savolainen
palvelujohtaja Johanna Lilja
palvelujohtaja Kristiina Hormia-Poutanen
hallintoasiantuntija Kustaa Multamäki
palvelukoordinaattori Oskar Ahlberg, sihteeri

ASIALISTA

1 §

Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen kello 13:18.

2 §

Kokouksen päätösvaltaisuuden toteaminen

Helsingin yliopiston johtosäännön 17 § mukaan hallintoelin on päätösvaltainen, kun vähintään puolet jäsenistä, kokouksen puheenjohtaja mukaan luettuna, on läsnä.

Todettiin kokouksen päätösvaltaisuus.

3 §

Kokouksen esityslistan hyväksyminen

Helsingin yliopiston johtosäännön 16 § mukaan kokouksessa käsiteltävät asiat on mainittava kokouskutsussa. Hallintoelin voi läsnä olevien jäsenten yksimielisellä päätöksellä ottaa käsiteltäväksi kiireellisen asian, jota ei ole kokouskutsussa mainittu.

Esitys: Hyväksytään esityslista.

Päätös: Hyväksyttiin esityslista.

4 §

Kokouksen pöytäkirjan tarkistaminen

Esitys: Valitaan pöytäkirjantarkastajiksi Mervi Leino-Niemelä ja Johanna Niemi.

Päätös: Valittiin pöytäkirjantarkastajiksi Mira Juppi ja Heli Kautonen.

ILMOITUSASIAT

5 §

Ajankohtaisia asioita

(Kimmo Tuominen)

- Kansalliskirjaston ja Kansallisarkiston Mikkeliin sijoitettavan mahdollisen yhteisen uudisrakennuksen esiselvitys on valmistunut.
- Koko Suomen yhteinen e-kirjasto siirtyy osaksi Kansalliskirjastoa, kun opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama ja Helsingin kaupunginkirjaston vetämä e-kirjastohanke päättyy vuoden 2023 lopussa. Kansalliskirjastoon perustetaan e-kirjastoyksikkö kehittämään ja koordinoimaan palvelua.

Esitys: Merkitään tiedoksi ajankohtaiset asiat.

Päätös: Merkittiin tiedoksi ajankohtaiset asiat. Uudisrakennuksen osalta todettiin, että hanke on selvitysvaiheessa. Hankkeen osapuolilla on yhteinen tahtotila. Kansalliskirjaston ja Kansallisarkiston lisäksi Senaatti on mukana hankkeessa.

E-kirjastohankkeen osalta todettiin, että Kansalliskirjasto toimii hankkeen kehittäjäorganisaationa. Kansalliskirjastoon perustetaan noin kymmenen henkilön e-kirjastoyksikkö kehittämään

ja koordinoimaan palvelua. Rekrytoinneissa edetään syksyllä 2023. Palvelun ensimmäinen versio on tavoitteena saada käyttöön vuoden alkuvuonna 2024.

PÄÄTÖSASIAT

6 §

Tutkain-palvelun ohjausryhmä nimittäminen kaudelle 2023–2027

(Kimmo Tuominen)

Tutkain-sopimukseen liittyneillä korkeakouluilla on mahdollisuus tarjota tutkijoiden ja opiskelijoiden tutkimuskäyttöön Kansalliskirjaston digitoituja, tekijänoikeudenalaisia lehtiaineistoja. Tutkain-sopimus ulottuu vuoteen 2021 ja tuo tutkimuskäyttöön 9 miljoonaa sivua sanoma- ja aikakauslehtiä. Kaikki sanomalehdet on digitoitu takautuvasti 1940-luvulle asti, ja lisäksi on digitoitu kaikki ilmestyneet numerot kattavasti 2017 alkaen nykypäivään. Osa lehdistä on digitoitu koko ilmestymisensä ajalta.

Tutkain-palvelu perustuu Kansalliskirjaston ja Kopioston väliseen sopimukseen sekä Kansalliskirjaston ja korkeakoulujen sopimuksiin. Nykyisellä viisivuotisella sopimuskaudella korkeakoulut maksavat itse 50 % aineistolisenssin hinnasta käyttäjämäärään perustuvan jyvityksen mukaisesti. Kansalliskirjasto maksaa loput lisenssikustannukset Kopiostolle korkeakoulujen puolesta.

Jotta korkeakouluilla olisi mahdollisuus vaikuttaa palvelun kehittämiseen, Kansalliskirjasto kokoaa sopimuskaudelle ohjausryhmän, joka koostuu käyttäjäorganisaatioiden ja Kansalliskirjaston edustajista. Ohjausryhmän tehtävänä on helpottaa tiedon vaihtoa käyttäjäorganisaatioiden ja Kansalliskirjaston välillä sekä ottaa kantaa avattavan aineiston vuosirajauksen mahdolliseen muuttamiseen sopimuskauden kahden viimeisen vuoden osalta.

Ohjausryhmä kokoontuu kerran vuodessa hybridikokouksina. Vuonna 2025, jolloin sovitaan Tutkain-aineiston mahdollisesta laajentamisesta, kokouksia tarvitaan ehkä useampia. Luonnos ohjausryhmän säännöiksi käsitellään sen ensimmäisessä kokouksessa syksyllä 2023; myöhemmin sääntöluonnos tulee päätösasiaksi johtokunnan kokoukseen.

Kansalliskirjaston johtokunta nimeää Tutkain-ohjausryhmän jäsenet. Ohjausryhmän jäsenehdotuksia on pyydetty Yliopistokirjastojen neuvostolta FUNilta. On toivottu, että yksi jäsen edustaisi ammattikorkeakoulu-yliopisto-yhdistelmää. FUNin ehdotuksen pohjalta esitetään ohjausryhmän jäseniksi seuraavia henkilöitä:

Kirjastonjohtaja Riitta Lähdemäki, Tampereen yliopiston kirjasto

Palvelupäällikkö Katja Kettunen, Oulun yliopiston kirjasto

Palvelupäällikkö Ludvig Forsman, Turun yliopiston kirjasto

Palvelujohtaja Johanna Lilja, Kansalliskirjasto.

Ohjausryhmän esittelijänä toimii tietojärjestelmäasiantuntija Juha Rautiainen Kansalliskirjastosta.

Esitys: Nimitetään Tutkain-Ohjausryhmän jäseniksi kaudelle 2023–2026
Kirjastonjohtaja Riitta Lähdemäki, Tampereen yliopisto
Palvelupäällikkö Katja Kettunen, Oulun yliopiston kirjasto

Palvelupäällikkö Ludvig Forsman, Turun yliopiston kirjasto
Palvelujohtaja Johanna Lilja, Kansalliskirjasto
Ohjausryhmän esittelijäksi nimitetään tietojärjestelmäasiantuntija Juha Rautiainen.

Päätös: Esityksen mukaan.

KESKUSTELUASIAAT

7§

OKM:n Sivistyshallinnon konsernihanke ja Kansalliskirjaston asema

(Kimmo Tuominen)

Kansalliskirjaston organisatorista asemaa koskevan valmisteluryhmän työ käynnistyi tammi-kuun lopulla OKM:n johdolla. Ryhmän työskentelyn lähtökohtana on Sivistyshallinto 2030 - loppuraportti, joka esitti opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan kolmentoista viraston yhdistämistä suuremmiksi kokonaisuuksiksi. Yksi muodostettavaksi kaavailuista virastoista on kirjasto- ja arkistotoiminnasta vastaava kokonaisuus, johon raportti ehdottaa sijoitettavaksi Kansallisarkiston, Kansalliskirjaston, Saavutettavuuskirjasto Celian ja Varastokirjaston sekä Kotuksen osalta arkistoaineistot ja yleiskokoelmia koskevat toiminnot. Raportti toteaa, että OKM, Helsingin yliopisto ja Kansalliskirjasto selvittävät yhteistyössä Kansalliskirjaston aseman muutoksen edellytykset.

Selvitystyötä on edistetty alkuvuoden aikana. Asiasta on käyty keskustelua myös yliopiston hallituksen iltakoulussa 10.5. Kansalliskirjaston asemaa käsitellään mahdollisesti myös yliopiston hallituksen kokouksessa 20.10.

Jos asian käsittely edellyttää johtokunnan lausuntoa, mahdollinen johtokunnan ylimääräinen kokous pidetään 10.10. klo 13–14.

Johtokunta totesi 10.10. klo 13–14 ylimääräisen kokouksen pitämisen tarpeelliseksi, vaikka asian käsittely ei sitä erikseen edellyttäisi.

8§

Hiilijalanjälkiselvitys

(Liisa Savolainen)

Kansalliskirjaston ensimmäisen hiilijalanjälkiselvityksen mukaan suurin osa kirjaston päästöistä vuonna 2019 syntyi kiinteistöjen energian käytöstä sekä hankinnoista. Tulevina vuosina pyritään selvittämään muun muassa digitaalisten palvelujen ja digitoinnin hiilijalanjälkeä. Tämä edellyttää tiivistä yhteistyötä Helsingin yliopiston ja CSC – Tieteen tietotekniikan keskuksen kanssa. Hiilijalanjälkiselvitys on *liitteessä 1*.

Hiilijalanjälkiselvityksessä tarkkailuvuodeksi valittiin 2019, joka oli viimeisin niin sanottu normaali vuosi. Henkilöstön oppimisen kannalta selvitys päädyttiin tekemään itse.

Johtokunta totesi, että kirjastokentän yhteinen selvitys olisi tarpeen. Yhteiseen selvitykseen tarvittaisiin ulkopuolinen konsultointi ja rahoitus.

Lisäksi johtokunta painotti, että raportin olisi hyvä olla julkinen ja mahdollisimman helposti saatavilla.

9 §

Kansalliskirjaston työhyvinvointikyselyn tulokset ja kehittämistoimenpiteet

(Liisa Savolainen)

Yliopistojen työhyvinvointikysely toteutettiin 8.–22.3.2023. Kyselyn vastausprosentti Kansalliskirjaston osalta oli 76.3. Käytiin läpi Kansalliskirjaston vahvuuksia ja kehittämistoimenpiteitä.
Liite 2.

Yliopistojen työhyvinvointikyselyn perusteella Kansalliskirjaston vahvuuksiksi osoittautuivat työ ja sen organisointi, kuten riittävä osaaminen työtehtävien hoitamiseen, työyhteisö sekä fyysisen kuormittuneisuuden taso.

Kansalliskirjaston 2024–2025 työhyvinvointitavoitteita ovat viestintä- ja keskustelukulttuurin kehittäminen, kuormittuneisuuden vähentäminen, työurajohtaminen sekä perehdyttämisen kehittäminen.

10§

Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 14.50.

Tämä dokumentti on allekirjoitettu sähköisesti Helsingin yliopiston UniSign-järjestelmällä
Detta dokument har underskrivits elektroniskt med Helsingfors universitetets UniSign
This document has been electronically signed using University of Helsinki UniSign

Päiväys / Datum / Date: 22.06.2023 12:15:38 (UTC +0300)

Oskar T Ahlberg

Organisaation varmentama (HY käyttäjätunnus)
Certifierad av organisationen (HU användarkonto)
Certified by organization (HY user account)
Certified by organization

Päiväys / Datum / Date: 22.06.2023 12:28:16 (UTC +0300)

Kimmo K Tuominen

Organisaation varmentama (HY käyttäjätunnus)
Certifierad av organisationen (HU användarkonto)
Certified by organization (HY user account)
Certified by organization

Päiväys / Datum / Date: 26.06.2023 12:54:43 (UTC +0300)

Hanna K Snellman

Organisaation varmentama (HY käyttäjätunnus)
Certifierad av organisationen (HU användarkonto)
Certified by organization (HY user account)
Certified by organization

Päiväys / Datum / Date: 28.06.2023 10:32:39 (UTC +0300)

Savonia-ammattikorkeakoulu

Mira Juppi

Tietopalvelupäällikkö

Kaksiosainen henkilötunnistus (sähköposti- ja puhelintunnistus)
Två faktor identitetsbevis (E-mail och SMS)
Two-factor person identification (email and SMS identification)
SMS PIN [+358***80]

Päiväys / Datum / Date: 28.06.2023 10:46:39 (UTC +0300)

Suomalaisen Kirjallisuuden Seura

Heli Kautonen

Kirjastonjohtaja

Kaksiosainen henkilötunnistus (sähköposti- ja puhelintunnistus)
Två faktor identitetsbevis (E-mail och SMS)
Two-factor person identification (email and SMS identification)
SMS PIN [+358***05]